

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1893. Första Kammaren. N:o 3.

Tisdagen den 24 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 12 på dagen.

Herr *Roman* anmälde, att han ankommit till riksdagen.

Justerades protokollet för den 17 i denna månad.

Anmälades och bordlades Riksdagens kanslideputerades memorial n:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

Herr talmannen yttrade, att han och de ledamöter, som fått i uppdrag att jemte honom tillsätta kammarens kansli och vaktbetjening, ansett nödigt, att i kansliet nu anställdes 2 förste notarier, 11 notarier med skyldighet att vara underkastade den förändring i tjänstgöring, som kunde föranledas deraf, att sekreteraren egde till sitt biträde vid förandet och uppsättandet af kammarens protokoll använda en af notarierna, vidare 1 förste kanslist, 1 registrator, 6 kanslister, 1 förste vaktmästare och 8 vaktmästare, men att herr talmannen och bemälde ledamöter förbehölle sig att, derest under riksdagens lopp förstärkning af kanslipersonalen skulle visa sig behöflig, derom inkomma med förslag; och hemstälde herr talmannen, huruvida kammaren godkände detta.

Härtill svarades ja.

Derefter tillkännagafs, att i kammarens kansli antagits såsom *förste notarier*: kanslisekreterarne friherre C. J. A. J. Alströmer och C. D. R. von Schulzenheim; *notarier*: kammarherren F. A. G. Berencreutz, vice häradshöfdingen J. F. Hammarberg, amanuensen i kongl. landtförsvarsdepartementet friherre O. T. Hermelin, vice häradshöfdingen C. A. T. Bergendahl, amanuensen i kongl. arméförvaltningen A. Göransson, vice häradshöfdingen C. G. Barthelson, postexpeditören L. Kræpelin, vice häradshöfdingarne A. T. Hagman, H. Rydin och A. Hafström samt t. f. amanuensen i kongl. arméförvaltningen G. Åman-

Nilsson; *förste kanslist*: vice häradshöfdingen H. W. Hedenstierna; *registrator*: fortifikationskassören H. F. W. Geete; *kanslister*: sekreteraren hos ståthållarembetet å Stockholms slott K. Radhe, amanuensen i kongl. domänstyrelsen H. J. Modigh, e. o. hofrättsnotarierna G. Tägtström och A. Cederborg, vice häradshöfdingen J. G. Ewerlöf och litteratören E. Fahlstedt; *förste vaktmästare*: E. Ehrnström; *vaktmästare*: F. W. Malmberg, E. Pira, G. A. Söderqvist, O. A. Pettersson, C. A. Andersson, J. E. Sjöberg, J. A. Lundqvist och J. Wahlqvist.

Herr statsrådet friherre *von Essen* aflemnade

dels Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående upplåtelse till Skara stad af en under indragna militiebostället Götala n:is 1 och 2 lydande lägenhet, benämnd S:t Annæ äng;

2:o) angående upplåtelse af mark från en vid Östersunds stad belägen kronolägenhet;

3:o) angående försäljning till Östersunds stad af kronans andel i ett inom stadens område beläget skogsskifte;

4:o) angående upplåtelse till aktiebolaget Vestkusten af mark från indragna regementskvartermästarebostället 1¹/₂ mantal Hultås n:is 1 och 2 i Göteborgs och Bohus län;

5:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Kristina Olsson från Raseberg i Skaraborgs län;

6:o) angående beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende;

7:o) angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar;

8:o) med förslag till ny förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket; samt

9:o) angående en särskild tilläggsbeviljning för år 1894;

dels ock Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Riksdagen om förordnande för en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 af riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet.

Statsverks-
propositionen. Föredrogs å nyo Kongl. Maj:ts den 19 i denna månad bordlagda nådiga proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof.

Herr Alin uppläste ett skriftligt anförande af följande lydelse:
I ett af de protokoll, hvilka såsom bilagor åtfölja Kongl. Maj:ts nu föredragna nådiga proposition — protokollet öfver utrikesdeparte-

mentsärenden, hållet i sammansatt statsråd den 14 januari detta *Statsverkspropositionen* år — förekommer ett yttrande, som är egnadt att väcka och äfven har väckt särskild uppmärksamhet. Det är det yttrande, hvarti hans excellens ministern för utrikes ärendena under instämmande af svenska statsrådets öfriga ledamöter förklarar, att han »icke betviflar, att genom ömsesidigt tillmötesgående en för båda rikena tillfredsställande lösning kan vinnas så väl af frågan om den gemensamma utrikes styrelsens ordnande på likställighetens grund med en gemensam utrikesminister, svensk eller norsk man, som af frågan om ordnandet af det i samband med utrikes styrelsen stående konsulatväsendet».

För egen del hör jag till dem, hvilka hysa den förhoppningen, att de båda frågorna må på den sålunda angifna vägen kunna vinnas en för båda rikena tillfredsställande lösning; men denna förhoppning kan jag hysa endast under *den* förutsättningen, att den likställighet, på hvars grund lösningen enligt det anförda yttrandet skall sökas, är likställighet *ej blott i unionella rättigheter*.

Att det är från denna förutsättning, som svenska statsrådets ledamöter utgått, sluter jag särskildt deraf, att det är på *ömsesidigt* tillmötesgående från de båda rikenas sida, som de bygga sin tillförsigt om de omtvistade frågornas tillfredsställande lösning.

Jag har emellertid ansett mig icke böra underlåta att begagna detta tillfälle att yttra dessa ord för att dermed precisera den uppfattning, hvilken många så väl utom som inom denna kammare hysa i denna för vårt lands framtid så synnerligen viktiga fråga.

Herr Reuterswärd: Jag har begärt ordet endast för att i protokollet få intaget, att jag till alla delar gillar och instämmer i det uttalande, som af den föregående ärade talaren blifvit gjordt.

Med herr Alin instämde vidare herrar *Almström* och *Fränckel*, friherre *Gustaf Åkerhielm*, herrar *Lundin*, *Helander*, *Gustaf Andersson*, *Flach*, *von Post*, *Philipson*, *Gustaf Berg*, *Söderberg*, *Almqvist* och *Fagerholm*, friherre *Rappe*, herrar *Hasselrot*, *Sandberg*, *af Burén*, *Pehrsson*, *Nilsson* och *Bergius*, friherre *Wrangel von Brehmer*, herrar *Lothigius*, *Kerfstedt*, *Fehrman*, *Sanne*, *Nyström* och *Fredrik Emil Pettersson*, grefve *Snoilsky*, herrar *Ekenman*, *Lithander*, *Stridsberg*, *Torelius* och *Wingqvist*, friherre *Alströmer*, herr *Anders Larsson*, friherre *Klingspor*, herrar *Weinberg*, *Wijk*, *Wallin*, *Helmer Falk*, *Svedelius*, *Lundström*, *Rudebeck*, *Moberg*, *Åkerman*, *Säve* och *Ericsson*, friherre *Gripenstedt*, herrar *Trägårdh*, *Billing* och *Benedicks*, grefve *Erik Lewenhaupt* samt herrar *Nisser*, *Söderhjelm*, *Brehmer*, *Olander*, *Fröberg*, *Fredrik Almgren* och *Lars Berg*.

Friherre *Klinckowström*: Med afseende på herr *Alius* nyss upplästa anförande rörande den unioneila frågan vill jag här till protokollet hafva antecknad, att jag instämmer med honom i allt med undantag deraf, att den gemensamme utrikesministern äfven skulle kunna vara *norrman*, hvilket jag för min del på iuga villkor ämnar bifalla.

Statsverks-
propositionen.
(Forts.)

Jag har vid remissen af den kongl. propositionen icke begärt ordet för att inlåta mig på någon genomgående kritik af de många anslagskraf, som nämnda proposition innehåller. Jag är viss derom, att statsutskottet kommer att åt dessa mångfaldiga frågor egna den omsorg och uppmärksamhet, som ämnena kräfva. Så mycket vill jag dock säga, att jag vid en genomläsning af den kongl. propositionen funnit, att med säkerhet åtskilliga besparingar i densamma kunna åstadkommas.

Orsaken hvarför jag vid detta tillfälle begärt ordet är egentligen den — och det är propositionens kanske viktigaste punkt — att Kongl. Maj:t äskat ett fast eller ordinarie uybyggnadsanslag för flottans materiel. Jag instämmer i denna proposition till alla delar; men, mine herrar, jag vill i detta fall gå ännu längre. Och jag tror mig kunna lemna flera skäl därför, att skola vi inom en snar framtid kunna komma derhän, att vårt sjöförsvär är tillräckligt att skydda vår neutralitet och bevara våra kuster från att sköflas och brännas af fiender, är det nödvändigt, att denna tillökning af krigsmaterielen för flottan kan åstadkommas på en jämförelsevis kort tid. Om vi granska våra närmaste grannars förhållande i detta afseende, så finna vi, att t. ex. Danmark, med ett ytinnehåll af endast 38,279 qv.-km., en befolkning af 2,172,380 invånare, en statsskuld af 186,610,922 kronor och en årlig statsbudget af 66,287,089 kronor, dock har ett anslag för marinen af 6,560,523 kronor och i denna stund eger 5 första klassens pansarbåtar, 3 blinderade batterier, 3 kryssare af första och andra klass, 5 kryssare af tredje klass och 8 kanonbåtar. Norge, mine herrar, med ett ytinnehåll af 322,594 qv.-km., en befolkning af 1,988,664 invånare, en statsskuld af 116,062,700 kronor och en budget af 48,261,500 kronor, deraf för flottan 3,099,900 kronor, eger 4 pansarbåtar, 2 korvetter och 30 kanonbåtar. Se vi åter på Sveriges nuvarande sjökrigsmateriel, så finna vi enligt de upplysningar, som jag kunnat förskaffa mig, att den utgöres af endast 2 sjögående första klassens pansarbåtar, ty den 3:dje står ännu på varfvet under byggnad och kan således ännu icke räknas. Mähända hafva vi vid årets slut 3 sådana båtar. Vidare hafva vi 13 större eller mindre minbåtar, användbara för kustförsvaret, 10 opansrade kanonbåtar, 4 monitorer och 7 tjenstbara så kallade 3:dje klassens pansarbåtar.

Jemföra vi nu Sverige med Norge och Danmark, så finna vi med stort bekymmer, att dessa mindre stater, hvilkas *sammanlagda* ytinnehåll icke uppgår till Sveriges, hvilkas *samfälda* befolkning icke motsvarar Sveriges befolkning och hvilkas *sammanlagda* statsskuld med omkring 50,000,000 kronor öfverstiger Sveriges, likväl äro betydligt bättre försedda med sjökrigsmateriel. Den komité, som Kongl. Maj:t i början af förlidet år tillsatt för behandling af sjökrigsmaterielen, och hvars betänkande lär vara tryckt, ehuru det ännu icke blifvit i riksdagen utdeladt, har enligt uppgifter, som stätt i tidningarna och delvis enligt hvad herr statsrådet och chefen för sjöförsvärsdepartementet anført till statsrådsprotokollet, ansett behöfligt för vårt sjöförsvär 15 pansarbåtar, deraf 3 redan egas. Således återstår att anskaffa 12. Hvarje pansarbåt är beräknad med materiel och utrustning till 3,347,725 kronor. Således skulle kostnaden för alla 12 uppgå

till 40,172,700 kronor. Vidare skulle erfordras 30 första klassens *Statsverks-* minbåtar, deraf, efter de upplysningar jag lyckats förskaffa mig, un- *propositionen.* gefär 10 skulle egas. För anskaffande af de återstående skulle erfordras sammanlagt 5,432,500 kronor. (Forts.)

Vidare skulle behövas 20 andra klassens minbåtar, deraf vi ega 5; således skulle anskaffas 15. Vidare 6 avisofartyg för en sammanlagd kostnad af 5,338,400 kronor samt slutligen för ett flottans transportfartyg 260,000 kronor.

Den kostnad, som enligt komiténs uppgift således skulle behövas, har jag beräknat till ungefär 51,203,000 kronor. Men *dessutom* anser departementschefen, att till *reserv* för denna sjökrigsmateriel skulle erfordras: 2 pansarbåtar, 6 minbåtar och 2 avisofartyg, och skulle kostnaden för denna reserv uppgå till 9,778,850 kronor. Således för att kunna åstadkomma den sjökrigsmateriel, som erfordrades för att skydda våra kuster och vår sjöfart, skulle krävas en kostnad af ungefär 61,000,000 kronor. Med det ordinarie byggnadsanslag, som Kongl. Maj:t nu af Riksdagen begär, af 2,000,000 kronor om året skulle naturligtvis denna materiel, som komitén anser behövas, icke kunna åstadkommas på kortare tid än ungefär 30 år.

30 år, mina herrar, är en så lång tidrymd, att jag tviflar på, att vi under densamma kunna undgå att — kanske snarare än vi tro — behöva skydda vår neutralitet och freda land och rike från fiendtliga härjningar. Det är påtagligen ett alldeles för litet anslag, och ju fortare vi kunna åstadkomma detta af sakkunnige såsom nödvändigt ansedda försvar för vårt land och för upprätthållande af vår neutralitet, desto lyckligare är det. Man behöfver icke vara sakkunnig för att inse detta. För att kunna under kortare tid åstadkomma detta finnes enligt mitt förmenande ingen annan utväg än uppläning.

De af herrarne, som genomläst departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet i föreliggande statsverksproposition, hafva funnit, att denna utväg äfvenledes der framstälts såsom den lämpligaste. Den komité, som tillsatts för utredning af denna fråga, har sagt, att detta endast kan vinnas genom anvisande af ett större anslag för en gång vid sidan af det oundärliga nybyggnadsanslaget. Så hafva såväl större som mindre stater i vara dagar fått göra för utvecklande af sitt sjöförsvär. Mina herrar, det är efter mitt förmenande af högsta nödvändighet, att ett sådant lån upptages för detta ändamål, och det är mycket beklagligt, att Kongl. Maj:t, jemte utredning af kostnaderna för detta ökade sjöförsvär, icke framlagt förslag om de därför erforderliga medlens anskaffande. Jag tror icke, att ett förslag i den riktningen skulle hafva mötts med någon särdeles stor oginhet från Riksdagens sida; ty det torde vara få, som icke inse den stora nödvändigheten häraf. Sveriges statsskuld var vid 1891 års början 258,071,781 kronor. Någon förändring har väl sedan dess genom konvertering och amortering inträdt, men den kan icke vara stor. Om nu ett *ouppsägbart* lån å 30 å 40 millioner kronor upptoges af riksgäldskontoret och sedermera utbjödes till 90 procent, så skulle det blifva en ränta af 4 procent; och till denna räntefot tror jag detta lån skulle blifva mycket begärligt, och 30 å 40 millioner skulle snart inflyta för försäljningen. Med denna summa, jemte det fasta ny-

Statsverkspropositionen. byggnadsanslaget å 2 millioner kronor, skulle vår sjökrigsmateriel i en jämförelsevis mycket snar framtid kunna vara i det skick, att vi icke behöfde frukta ett anfall, och att vi kunde med tillförsigt skydda våra kustprovinser och våra öppna städer från att blifva af fienden brandskattade. Mig synes, att denna fråga är af så stor vikt, att man icke borde tveka att bevilja ett sådant lån.

(Forts.)

Nu kan måhända någon säga: när ni har denna åsigt, hvarför inlemnar ni icke en motion derom till Riksdagen? Jo, mina herrar, det är lätt gjort, och jag är icke densamme, som skytt att motionera hos Riksdagen under den långa tid jag varit ledamot af denna kammar; men jag har den åsigten, att anhållan om ett sådant lån icke bör komma från en enskild motionär, ty den har då ingen utsigt till framgång, utan den bör komma genom proposition från regeringen.

Utom de orsaker jag här nämnt angående nödvändigheten af att sjökrigsmaterielen fullbordas hastigare än hvad Kongl. Maj:t i sin proposition föreslagit, har jag äfven haft en annan anledning att vid remissen af den kongl. propositionen begära ordet. En anledning dertill, mina herrar, är, att här finnes i Europa en så kallad internationel parlamentarisk freds- och skiljedomsförening, som äfven i detta land räknar icke så få anhängare inom Riksdagens Andra Kammar. Jag skulle tro, att deras antal uppgår till mellan 70 och 80 personer. Det är möjligt, att vi redan under denna riksdags lopp komma med någon eller några motioner i och för den så kallade freds- och skiljedomsfrågan, och då är det sannolikt, att jag kommer att förorda dem. Såväl inom den periodiska pressen som inom Riksdagen har den meningen gjort sig gällande, att om man vore fredsvän och tillhörde freds- och skiljedomsföreningen — hvilket är fallet med mig — skulle det förbinda en att vara, hvad man säger, militärnihilist. Jag har, såsom herrarne nogsamta veta, med glädje biträdt och i min lilla mån röstat och arbetat för den reorganisation af landtförsvaret, som lyckligen bifölls af urtima Riksdagen för några månader sedan. Jag har nu med detta mitt anförande velat påskynda byggandet och fullbordandet af den sjökrigsmateriel, som skulle kunna värdigt och tillräckligt upprätthålla landets neutralitet. Må detta vara ett tillfyllestgörande bevis för, att man kan vara ifrig fredsvän, ifrig anhängare af skiljedomstolar vid tvister olika nationer emellan, utan att man därför behöfver neka nödiga anslag för militära ändamål. Jag är ett lefvande bevis derpå, och jag hoppas, att mina ord skola icke utan någon verkan ljuda inom synnerligast Riksdagens Andra Kammar.

För öfrigt har jag endast vid 2:ne punkter ett par ord att tillägga.

Kongl. Maj:t har nemligen begärt att för de stora statsutgifterna vid 1894 års statsreglering få disponera hela bankovinsten, 2,812,000 kronor, i stället för halfva denna vinst, såsom hittills varit förhållandet. Jag delar i det fallet helt och hållet Kongl. Maj:ts mening och önskar, att hela bankovinsten måtte tagas i anspråk för utgifterna vid 1894 års statsreglering.

Slutligen har jag endast att med några ord uttala min åsigt om de medel, som skulle anskaffas genom lån, och som skulle utgå i och

för fortsättandet af den norrländska stambanan. Kongl. Maj:t har nemligen enligt finansplanen, pag. 5, begärt 4 1/2 millioner kronor för fortsättande af norrländska stambanan samt dessutom för inköp af malmvagnar åt Luleå—Gellivara-banan 500,000 kronor, eller inalles 5 millioner. Jag vill af många skäl afpruta denna summa med 2 millioner. Jag skulle icke vilja tillråda Riksdagen att bevilja mer än 2 1/2 millioner till fortsättande af norrländska stambanan och 500,000 kronor till Luleå—Gellivarabanan. Det är nu för tidigt att här yttra sig om dessa jernbanefrågor i Norrland. Måhända kommer under riksdagens lopp att derom, åtminstone efter hvad tidningarna derom innehållit, en kongl. proposition aflåtas rörande koncession af en jernväg från Kirunavara malmberg mot vester ut till Victoriahallen vid Ofoten. När denna fråga förekommer i kammaren, blir det tids nog att yttra sig i sin helhet om denna jernvägsanläggnings såväl politiska som finansiella och statsekonomiska vikt; men jag vill här endast nämna, att det vore *mycket* beklagligt, om regeringen skulle bevilja en sådan koncession, och ifall regeringen inkommer med proposition derom, skall jag under den diskussion, som då kommer att uppstå, söka att med flera viktiga skäl opponera mig deremot.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve Lewenhaupt: Flere talare hafva här berört det yttrande, jag afgaf till protokollet i sammansatt statsråd den 14 innevarande januari rörande möjligheten af en för båda de förenade rikena tillfredsställande lösning såväl af frågan om ordnandet af utrikesstyrelsen som af frågan om konsulatväsendets ordnande.

I anledning häraf ber jag att få framhålla, att detta yttrande hvarken borde eller kunde taga formen af ett förslag, utan måste inskränkas till ett principiellt uttalande, och att detta beror på helt naturliga orsaker. Förslag till lösning af dessa frågor torde, i likhet med hvad förut skett, då ordnandet af unionella förhållanden varit i fråga, böra uppgöras genom samarbete af dertill utsedde svenske och norske män. Genom ett sådant samarbete blifver utsigten större, att alla berättigade synpunkter tillgodoses, att öfverdrifter undvikas och att förslaget blifver egnadt att vinna framgång.

Emellertid har svenska statsrådet till protokollet uttalat sig för: utrikesstyrelsens ordnande på likställighetens grund med en gemensam utrikesminister, svensk eller norsk man, och anställande af undersökning i hvad mån det må vara möjligt att, med bibehållande af den gemensamhet på det diplomatiska området, som är ett vilkor för unionen, införa ändringar med afseende å konsulatväsendet. Statsrådet har tillika framhållit, att en lösning erfordrar ömsesidigt tillmötesgående, och det synes mig själfklart, att äfven med full likställighet en förening icke kan ega rum, utan att båda rikena vidkännas *någon* inskränkning i den dem såsom själfständiga rikena tillkommande själfbestämningsrätt. En uppoffring i detta hänseende kan icke undvikas, och frågan, huru stor sådan skall göras, beror på uppskattningen af föreningens värde och betydelse för den skandinaviska halföns folk. För min del är jag lifligt öfvertygad om de stora fördelar, som både direkt och indirekt varit en följd af föreningen. De ekonomiska för-

Statsverks-
propositionen.
(Forts.)

bindelserna mellan Sverige och Norge hade säkert icke varit så utvecklade, som de nu äro, om ingen förening funnits. Några militära insigter fordras icke för att fatta föreningens vigt, att icke säga nödvändighet, för beredande af möjlighet för båda folken att värna sin neutralitet, och det torde icke kunna bestridas, att de förenade rikena i allmänhet i förhållande till främmande magter genom föreningen intaga en annan och mera betydande ställning, än om de vore åtskilda.

Jag hoppas för min del, att inom båda folken den åsigten kommer att mer och mer göra sig gällande, att föreningen är värd någon inskränkning i sjelfbestämmningsrätten, och det kommer troligen att äfven med afseende å dessa frågor besannas, att der det finnes en god vilja, der finnes också en utväg.

Efter härmed slutad öfverläggning blef den kongl. propositionen tillika med de i anledning af densamma nu afgifna yttrandena hänvisad till statsutskottet.

Vid föredragning af herr *Bondessons* den 21 i denna månad bordlagda motion, n:o 1, angående skrifvelse till Konungen i fråga om undersökning af margarin, som införes från Norge, hänvisades denna motion till behandling af ett tillfälligt utskott.

Afgåfvos följande motioner:

n:o 2, af herr *Billing*, angående utredning af frågan om behovet af utsträckt valrätt till Riksdagens Andra Kammare m. m.; och

n:o 3, af herr *Sjöcrona*, angående ändrade bestämmelser i fråga om den kommunala rösträtten på landet.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Föredrogos de under sammanträdet aflemnade kongl. propositionerna; och blefvo dessa samtliga efter derom gjorda framställningar bordlagda.

Föredros och lades till handlingarna Kongl. Maj:ts denna dag aflemnade nådiga skrifvelse till Riksdagen om förordnande för en statsrådsledamot att utöfva den befattning med riksdagsärenden, som enligt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot af statsrådet; och skulle underrättelse om denna nådiga skrifvelses innehåll genom utdrag af protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

Herr *Benedicks* afgaf en af honom m. fl. undertecknad motion, n:o 4, om ökad t anslag till svenska mosskulturforeningen.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Ledighet från riksdagsgöromålen under fjorton dagar beviljades herr *Trägårdh* från denna dag, herr *Lothigius* från och med morgondagen samt herr *Andersson, Gustaf*, från den 27 innevarande månad.

Justerades tre protokollsutdrag för detta sammanträde.

På begäran af herr *Bondesson* beviljades honom ledighet från riksdagsgöromålen under tre veckor från denna dag.

Kammaren åtskildes kl. 12.54 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.

Onsdagen den 25 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades protokollet för den 18 i denna månad.

Herr statsrådet *Östergren* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till lag angående bevisning inför rätta, lag angående ändrad lydelse af 5 kap. i § ärfdabalken, lag angående ändring i 14 kap. jordabalken och lag angående ändring i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855; samt

2:o) med förslag till lag angående ändrad lydelse af 102 och 140 §§ konkurslagen.

Föredrogos å nyo och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, nästlidne dag bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående upplåtelse till Skara stad af en under indragna mitiebostället Götala n:is 1 och 2 lydande lägenhet, benämnd S:t Annæ äng;

2:o) angående upplåtelse af mark från en vid Östersunds stad belägen kronolägenhet;

3:o) angående försäljning till Östersunds stad af kronans andel i ett inom stadens område beläget skogsskifte;

4:o) angående upplåtelse till aktiebolaget Vestkusten af mark från indragna regementsqvartermästarebostället 1¹/₂ mantal Hultås n:is 1 och 2 i Göteborgs och Bohus län;

5:o) angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter enkan Maria Kristina Olsson från Raseberg i Skaraborgs län;

6:o) angående beredande af länemedel till utveckling af statens telefonväsende; samt

7:o) angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar.

Föredrogos å nyo och hänvisades till bevillningsutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, under gårdagen bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) med förslag till ny förordning om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket; och

2:o) angående en särskild tilläggsbevillning för år 1894.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *Billings* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 2, angående utredning af frågan om behovet af utsträckt valrätt till Riksdagens Andra Kammare, m. m.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet herr *Sjöcronas* under gårdagen bordlagda motion, n:o 3, angående ändrade bestämmelser i fråga om den kommunala rösträtten på landet.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet den af herr *Benedicks* m. fl. afgifna, sistlidne dag bordlagda motionen, n:o 4, om ökadt anslag till svenska mosskulturföreningen.

Föredrogs och godkändes Riksdagens kanslideputerades under gårdagen bordlagda memorial, n:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

Afgåfvos följande motioner:

n:o 5, af friherre *Klingspor*, angående förbud mot frälseskatteräntas skiljande från hemman, hvarmed den förenats; och

n:o 6, af herr *von Hedenberg*, med förslag till ändrad lydelse af §§ 25, 27 och 34 i värnpligtslagen.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Föredrogos de under sammanträdet aflemnade kongl. propositionerna; och blefvo dessa på gjorda framställningar bordlagda.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Sjöcrona* under en månad från och med den 28 innevarande januari, herr *Wingqvist* under fjorton dagar från nästkommande måndag och herr *Fehrman* från och med sistnämnda dag till och med den 20 nästinstundande februari.

Justerades sex protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 1.16 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Torsdagen den 26 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Justerades protokollet för den 19 innevarande månad.

Anmälades och bordlades statsutskottets memorial n:o 1, med den till innevarande Riksdag af fullmäktige i riksgäldskontoret afgifna berättelse.

Föredrogos å nyo och hänvisades till lagutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, under gårdagen bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o med förslag till lag angående bevisning inför rätta, lag angående ändrad lydelse af 5 kap. 1 § ärfdebalken, lag angående ändring i 14 kap. jordabalken och lag angående ändring i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 maj 1855; samt

2:o med förslag till lag angående ändrad lydelse af 102 och 140 §§ konkurslagen.

Föredrogos och hänvisades till lagutskottet nedannämnda, nästlidne dag bordlagda motioner:

n:o 5, af friherre *Klingspor*, angående förbud mot frälseskatteräntas skiljande från hemman, hvarmed den förenats; och

n:o 6, af herr *von Hedenberg*, med förslag till ändrad lydelse af §§ 25, 27 och 34 i värnpligtslagen.

Afgåfvos följande motioner:

n:o 7, af herr *Sjölin*, angående förhöjning i bevillningsafgiften af vissa handlande och handelsexpediter; samt

n:o 8, af grefve *Wachtmeister*, om lagstiftning angående invallning.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Håkansson* under tre veckor från och med den 30 i denna månad samt friherre *Alströmer* under fjorton dagar från morgondagen.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.07 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Fredagen den 27 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2.30 e. m.

Herr *Wærn* anmälde, att han infunnit sig vid riksdagen.

Föredrogs herr *Sjölin*s under gårdagen bordlagda motion, n:o 7, angående förhöjning i bevillningsafgiften af vissa handlande och handelsexpediter.

Herr *Sjölin*: I den motion, som jag tagit mig friheten afgifva, har ett ord af förbiseende blifvit uteslutet. Det står, att »Riksdagen ville besluta, att den afgift, som skall erläggas af utländsk eller i landet bosatt svensk undersåte» etc. I stället för »i landet» skulle stå »i utlandet». Jag skall be, att ordet »ut» måtte få tilläggas.

På gjord proposition biföll kammaren hvad herr Sjölin sålunda hemställt, hvarefter motionen, i öfverensstämmelse härmed ändrad, blef jemte det nu afgifna yttrandet hänvisad till bevillningsutskottet.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet grefve *Wachtmeisters* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 8, om lagstiftning angående invallning.

Föredrogs och lades till handlingarna statsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 1, med den till innevarande Riksdag af fullmäktige i riksgäldskontoret afgifna berättelse.

Afgåfvos följande motioner:

n:o 9, af herr *Wallin*, om anslag för utfinnande af sätt att fabriksmessigt framställa torfkol m. m.; och

n:o 10, af herr *Söderberg*, om fridlysning af orr- och tjäderhonor.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Lundeberg* till och med den 11 nästkommande februari, herr *Benedicks* under fjorton dagar från denna dag samt herr *Nilsson* likaledes under fjorton dagar från och med den 30 innevarande januari.

Justerades tre protokollsutdrag för detta sammanträde.

Herr talmannen tillkännagaf, att det sammanträde, som vore utsatt att hållas under morgondagen, då den egentliga motionstiden ginge till ända, komme att fortsättas kl. 6 på aftonen.

Kammaren åtskildes kl. 2.44 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 28 januari.

Kammaren sammanträdde kl. 2 e. m.

Herr statsrådet friherre *Rappe* aflemnade Kongl. Maj:ts nedan-nämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående anslag till utvidgande af kasernetablissemnetet i Östersund och Svea ingenjörbataljons härvarande kasernetablissemnet äfvensom till uppförande af ett nytt kasernetablissemnet för Norrlands trängbataljon m. m.; och

2:o) angående försäljning af två till södra skånska infanteriregementet upplåtna, kronan tillhöriga jordområden.

Anmälades och bordlades bankoutsrottets memorial n:o 1, med öfverlemnande af fullmäktiges i riksbanken till utskottet afgifna berättelse.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Wallins* nästlidne dag bordlagda motion, n:o 9, om anslag för utfinnande af sätt att fabriksmessigt framställa torfkol m. m.

Vid föredragning af herr *Söderbergs* under gårdagen bordlagda motion, n:o 10, om fridlysning af orr- och tjäderhonor, hänvisades denna motion till ett tillfälligt utskott.

Afgåfvos följande motioner:

n:o 11, af herr *Cederberg*, om anställande vid riksbanken af en direktör och en vice direktör;

n:o 12, af densamme, med förslag till ändringar i ansvarighetslagen för Riksdagens fullmäktige i Sveriges riksbank;

n:o 13, af herrar *Tamm* och *Stridsberg*, om nedsättning i afgifter för patent;

n:o 14, af herr *Tamm*, om utfärdande af ny instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken;

n:o 15, af densamme, angående skrifvelse till Konungen i fråga om åtgärder till motverkande af osedlighet;

n:o 16, af grefve *Lewenhaupt, Erik*, om tull å kopparplåt m. m.;

n:o 17, af friherre *von Kræmer*, med förslag till förtydligande ändringar i bevillningsförordningen;

n:o 18, af herrar *Nyström* och *Alin*, om anslag till inredning och instrument m. m. för den åt Upsala universitets fysiologiska anstalt upplåtna nya byggnad;

n:o 19, af herr *Nyström*, angående införande i bevillningsförordningen af bestämmelser om obligatorisk sjelfdeklaration;

n:o 20, af herr *von Hedenberg*, med förslag till förändring af § 227 i sjölagen; samt

n:o 21, af friherre *Klinckowström* och herr *Reuterswärd*, angående skrifvelse till Konungen med anhållan att koncession ej måtte utan Riksdagens hörande lemnas å jernvägsanläggning inom Norrbotten.

Dessa motioner blefvo hvar för sig på begäran bordlagda.

Föredrogos hvar för sig de under sammanträdet aflemnade kongl. propositionerna; och blefvo dessa på begäran bordlagda.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *von Möller* fr. o. m. den 30 januari t. o. m. den 10 februari,
 friherre *Leijonhufvud, Sten*, fr. o. m. den 30 januari t. o. m. den
 13 februari,

herr *Lundström* fr. o. m. den 30 januari t. o. m. den 13 februari,

herr *Widmark* under 3 veckor från den 30 januari,

herr *Sjölund* under 3 veckor från den 1 februari,

herr *Brehmer* under 2 veckor från den 1 februari,

herr *Almqvist* under 14 dagar fr. o. m. den 30 januari och

herr *Berg, Gustaf*, under 14 dagar fr. o. m. den 1 februari.

Herr talmannen tillkännagaf, att anslag före kl. 2 e. m. utfärdats till sammanträdets fortsättande kl. 6 på aftonen.

Justerades två protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2.30 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 28 januari, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 6 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Justerades protokollet för den 21 i denna månad.

Afgåfvos följande motioner:

n:o 22, af herr *Alin*, om anslag för inrättande af en personlig professur för docenten *A. Berger*; och

n:o 23, af herr *Pehrsson*, om förhöjning i tullen på sulläder m. m.

Dessa motioner blefvo hvar för sig bordlagda.

Kammaren åtskildes kl. 6.10 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
